

Uitzonderlijke strandingen van zeldzame en nieuwe bivalven in najaar 2003 en winter 2004 aan de Belgische Westkust

Marie-Thérèse Vanhaelen en Francis Kerckhof

Tijdens de herfst – en winterperiode 2003 – 2004 spoelden verschillende merkwaardige mollusken aan op de stranden van de Belgische Westkust. Hieronder geven we een overzichtje van de opvallendste soorten.

Veel van de bijzondere vondsten gebeurden in de dagen na een stormperiode. Er waren 4 periodes met zwaar stormweer meestal uit noordelijke (noordwestelijke) richting: op 6 en 7 oktober 2003, op 13, 14 en 15 december, op 21 en 22 december en op 7 en 8 februari 2004. Dan was er telkens veel aanspoelsel te vinden, met veel levend materiaal. De overige mollusken die in opvallende aantallen levend en/ of vers aanspoelden waren de grote strandschelp *Macra corallina*, (opvallend grote exemplaren bvb op 8 oktober 2003), stevige strandschelp *Spisula solida*, Amerikaanse boormossel *Petricola pholadiformis*, witte boormossel *Barnea candida*, kokkel *Cerastoderma edule* (eerste- en tweedejaars) hier en daar een occasionele afgeknotte gaper *Mya truncata*, natuurlijk massaal Amerikaanse zwaardschede *Ensis directus* en talrijke muiltjes kettingen *Crepidula fornicata*, naast jonge tapijtschelpen *Venerupis senegalensis*, witte dunschaal *Abra alba*, nonnetje *Macoma balthica* en zaagje *Donax vittatus*. Vondsten van de tere en rechtsgestreepte platschelp *Tellina tenuis* en *T. fabula* waren opvallend minder talrijk en ook de halfgeknotte strandschelp *Spisula subtruncata* was vrij zeldzaam. Dat geldt ook voor de gastropen al werden er toch enkele levende tepelhoorns *Natica catena* gevonden en zelfs levende wenteltrapjes *Epitonium clathrus* (zie verder in dit nummer).

De oorzaak van de veranderingen in het afspoelingpatroon en het opduiken van nieuwe mollusken blijft een raadsel. Wat opvalt is dat de meeste van de speciale vondsten typische soorten zijn voor grovere substraten, grof zand al dan niet met keien. En dat valt moeilijk te verklaren omdat op veel plaatsen, vooral dicht onder de kust eerder een verfijning of verslibbing van de sedimenten waar te nemen valt. Mogelijk moet de oorzaak gezocht worden in een verandering in het zeestromingenpatroon – bvb een verschuiving van een sterke zeestroming dichter naar de kust toe, met een uitschurend effect en een vergroving van het substraat tot gevolg. En dan kan de uitbouw van de haven van Duinkerke daar misschien voor iets tussen zitten. Maar ook de opwarming of een verandering in visserijtechnieken kan een rol spelen.

I. *Acanthocardia echinata* (Linnaeus, 1758) – gedoornde-hartschelp

Een vondst van een gedoornde-hartschelpdoublet op Belgisch strand was in het verleden steeds erg zeldzaam; daarvan getuigt de zeer korte tabel in Vanhaelen (1995): vanaf 1988 werden er in de 8 volgende jaren maar 9 verse doubletten gemeld, waarvan 4 levend. (Eén melding ontbreekt: Koksijde 23 februari 1993; 1 leeg, vers doublet, 6 x 5,6 cm.). Toch spraken we toen reeds van een lichte toename van de soort.

In 1996 spoelden, na een zware storm, nog 2 verse lege doubletten aan te Koksijde, Schipgat, op 1 december 1996 (tabel 1). En toen vielen de sporadische strandingen van de prachtige gedoornde doubletten volledig stil. De daaropvolgende 3 jaren raapte Marie Thérèse nog hoogstens een tiental vrij recente losse kleppen op.

Eind 1999, tijdens de eindejaarsexcursie in De Panne vond Francis, tot ieders verbazing opnieuw een vers leeg doubletje *Acanthocardia echinata*. Het was slechts 1,2 cm breed. De dag nadien lag er in dezelfde omgeving nog een vers hartschelpdoubletje van 2,2 cm. Misschien waren dit de voorlopers van een nieuwe generatie?

Maar weerom duurde het bijna 3 jaar eer *A. echinata* terug verscheen op het strand: na de uitzonderlijk zware storm van 27 oktober 2002 werden 3 levende juveniele doubletjes gevonden: 2 te Koksijde en 1 te Westende (tabel 1).

Gedurende de voorbije herfst 2003 en winter 2004 strandden er echter plots veel talrijker, meestal levende, jonge doubletjes (tabel 1). Na elke storm spoelden er aan, soms tot meer dan 10 exemplaren op één dag. Verrassend maar niet echt verwonderlijk, daar we, na de strenge winter van 1997 alleen nog zachte winters meemaakten. Daardoor kon de soort, die zeer algemeen is in de baai van de Seine (o.a. Villers-sur-mer) vermoedelijk haar leefgebied noordelijk opnieuw innemen en uitbreiden, met een, voor onze Westkust nooit eerder gezien spectaculair gevolg.

II. *Laevicardium crassum* (Gmelin, 1791) – Noorse hartschelp

Ook de Noorse hartschelp, een soort waarvan er tot begin 2003 slechts enkele strandvondsten van verse exemplaren bekend waren, spoelde deze winter plots talrijker aan (tabel 2). Merkwaardig was dat het steeds om juveniele, eerstejaars ging. De hartschelpjes waren meestal levend bij de stranding.

III. *Pecten maximus* (Linnaeus, 1758) – Sint - Jacobs schelp of grote mantel

Vorig winterhalfjaar 2002-2003 is deze bivalve voor het eerst levend aangespoeld op onze kust (Vanhaelen, 2003). Het betrof toen 9 éénjarige exemplaren van 2,2 tot 2,7 cm. Backeljau (1986) vermeldt deze soort met een vraagteken, dus als (nog) niet met zekerheid tot de Belgische fauna behorend.

Tijdens de winter, 2003-2004 weten we van tenminste 22 verse, tweejarige exemplaren van 3,2 tot 4,1 cm (tabel 3). Op een aantal van hen hadden zich jonge muiltjes *Crepidula fornicata* gevestigd naast zeepokken. Op de gecontroleerde exemplaren waren dat allemaal Nieuw Zeelandse zeepokken *Elminius modestus* daar waar eerder de gekartelde zeepok *Balanus crenatus* verwacht zou worden.

IV. *Aequipecten opercularis* (Linnaeus, 1758) – wijde mantel

Bij de nu jaarlijkse weerkerende strandingen van verse wijde-mantelschelpen op onze Westkust gaat het telkens om één-à-tweejarige exemplaren. Aangezien deze soort op de zeebodem leeft, is ze het eerste slachtoffer van het toenemende aantal herfst- en winterstormen. Na de eerste storm in oktober 2003 vonden we 318 doubletjes van 1,3 tot 2,8 cm te Koksijde. In de 4 volgende maanden werden er in totaal nog 156 verse exemplaren gemeld. (BD-DP-SIB-KOK-ODK-NIE). De wijde mantels waren dan reeds 2,3 cm tot 3,5 cm breed, en dikwijls groeiden er muiltjes en zeepokken op; ook hier meestal *Elminius modestus*.

V. *Mya arenaria* (Linnaeus, 1758) – strandgaper

De strandgaper, eerder een bewoner van estuaria, is zeker geen algemene verschijning op het strand. Toch waren er verschillende vondsten. Tussen 10 oktober 2003 en 26 januari 2004 vonden we 15 doubletten, waarvan 4 levende, 4 dode, 2 met vleesresten en 5 verse lege doubletten. De schelpengtes lagen tussen 4,1 cm en 8 cm. Vindplaatsen: De Panne, Sint-Idesbald en Koksijde.

VI. *Ensis arcuatus* (Jeffreys, 1865) – grote zwaarschede

Na een absoluut dieptepunt voor onze inheemse grote zwaarschede met, tussen november 1999 en november 2001 geen enkele recente strandvondst, namen de vondsten van deze soort opnieuw opvallend toe.

- Van november 2001 tot juli 2002 werden 32 verse *E. arcuatus*-doubletten gevonden van 8 tot 12 cm.

- Van augustus 2002 tot mei 2003 werden er 305 verzameld tussen De Panne en Oostduinkerke, waarvan 3 met vleesresten en 1 levende (op 3, 4 en 5 februari 2003 te Sint-Idesbald en Koksijde). De vorige vondst met vleesresten dateerde van 20 maart 1994 en de het laatst levend waargenomen exemplaar van *E. arcuatus* dateerde al van 18 april 1992!
- Het voorbije winterseizoen 2003-2004 spoelde de soort nog veel talrijker aan: tussen september 2003 en mei 2004 vond Marie Thérèse aan de Westkust 1024 grote zwaarscheden, waarvan 6 met vleesresten en 4 levende (Koksijde, 10 februari 2004) en veel later, op 24 mei 2004 nog 1 met vleesresten. De schelpen hebben een lengte van 8 tot 15,5cm. De vrees dat *E. arcuatus* vóór onze kust volledig zou verdrongen worden door *E. directus* is dus, gelukkig, niet bewaarheid geworden.

VII. *Solen marginatus* (Montagu, 1803) – messchede

Van de messchede zijn deze winter 16 verse doubletten gevonden, één bevatte vleesresten (Sint-Idesbald, 11 februari 2004). Eigenaardig was dat in dit kleine aantal 2°, 3°, 4° en 5° -jaars exemplaren zaten, met lengtes tussen 6,2 en 15 cm.

VIII. *Thracia phaseolina* (Lamarck, 1818) – papierschelp (tabel 4)

Helemaal onverwacht waren de vondsten van drie lege *Thracia phaseolina* doubletjes. Het eerste exemplaar lag tussen overvloedig aangespoelde witte dunschalen *Abra alba* en juveniele tapijtschelpjes *Venerupis senegalensis*, dicht bij de eblijn op het Westhoekstrand in De Panne. Zowat een maand later lagen er nog 2 in de vloedlijn te Sint-Idesbald. Dit zijn waarschijnlijk de eerste waarnemingen van deze soort op het Belgische strand. Backeljau (1986) vermeldt deze soort met een vraagteken.

Volgens Tebble (1976) leeft *Thracia phaseolina* in zand, slijk en kiezel van zeer laag in de getijdenzone tot ± 55 meter diep. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van Noord-Noorwegen tot de Middellandse Zee en de Zwarte Zee en langs de Atlantische kust van Marokko en Madeira.

In Bretagne zijn doubletjes van *Thracia phaseolina*, zowel op de noord-, zuid- als westkust regelmatig te vinden (eigen waarnemingen) en ook in Normandië. Ook op de West-Spaanse Costa de la Luz (Isla Christina) en in de Portugese Algarve (Ferragudo) zijn verse doubletjes *Thracia phaseolina* vaak nog met het dier te vinden.

IX. *Venerupis rhomboides* (Pennant, 1777) – gevlamde tapijtschelp (tabel 6)

Al even verrassend waren de vondsten van *Venerupis rhomboides*, nog een nieuwkomer. Het eerste exemplaar werd gevonden door Mark Jacobs op 9 januari 2004 in de vloedlijn te Koksijde. Het was een volwassen, recent doublet met een lengte van 4,3 cm.

Op 3 februari 2004 vond Maire Thérèse een tweede exemplaar bij Ster der Zee, Koksijde. Het sterk glanzend, zeer vers uitziend doubletje is aan de buitenkant lichtbruin. Op de witte binnenzijde is er een centrale vage roze-gele vlek.

Backeljau (1986) vermeldt deze soort wel, maar er zijn ons geen waarnemingen bekend van het strand. De soort is in de zuidelijk Noordzee zeer zeldzaam, vermoedelijk door het ontbreken van geschikte substraten (De Wolf, 1996). *V. rhomboides* preferereert grof zand. In het kanaal komt *V. rhomboides* wijd verspreid voor. Het talrijkst leeft ze op plaatsen met grof zand gemengd met keien.

X. *Lutraria lutraria* (Linné, 1758) – ovale otterschelp

We kregen zeer veel meldingen van waarnemingen van deze voor de Belgische kust sinds eind 2000 nieuwe soort (Vanhaelen & Kerckhof, 2002). Zowel in frequentie als in omvang nemen de strandingen vanaf 2001-2002 van jaar tot jaar toe. Ze doen zich nu soms ook op verschillende locaties gelijktijdig voor, wat duidelijk wijst op verdere uitbreiding van de soort vóór de Belgische Westkust. We beperken ons tot een bondig overzicht van de belangrijkste strandingen in de herfst en winter 2003-2004.

Een eerste, eerder beperkte stranding, deed zich voor op 8 oktober 2004, na de eerste zware herfststorm van 6 en 7 oktober. Te Nieuwpoort lagen een tiental meestal uitgepikte doubletten *L. lutraria* in het aanspoelsel op het strand. Het waren jonge exemplaren met een lengte tussen 3 en 4,5 cm. Te Koksijde spoelden die dag slechts 2 levende en 3 dode ovale otterschelpen aan.

Na de volgende langdurige storm van 13, 14 en 15 december, spoelde de soort veel en veel talrijker aan: op 16 december was er te Koksijde, vóór de dijk een stranding van minstens 1000 levende *L. lutraria* van alle leeftijdsclassen, doch overwegend tweejarigen, maar ook 2 grote, niet aangepikte exemplaren van 9,7 cm en 10,1 cm met uitgestulpte sifo van ongeveer 20 cm lang! Vóór de Schipgatduinen waren er enkele duizenden levend aangespoeld. Eén dag later, 17 december lagen er duizenden levende *L. lutraria* op het Westhoekstrand in De Panne. Heel wat, en vooral de exemplaren met dier, lagen in de vloedlijnzoom. Opvallend was dat de meeste grotere exemplaren al

snel na de stranding leeggepikt waren. Diezelfde dag werd de massale stranding van otterschelpen langs de Westkust nogmaals bevestigd in het bericht van Walter Wackenier: 'duizenden otterschelpen, meestal levend, vooral vóór het Westhoekreservaat en het Schipgat.'

De derde massale stranding deed zich weerom voor te Koksijde vóór de dijk op 10 februari na de zware februaristorm. Op een beperkte strandoppervlakte, van hoogstens 1 km kustlijn lagen enkele duizenden otterschelpen van 2,5 à 7,5 cm, waarvan sommigen zich terug ingroeven daarnaast 86 grote, aangepikte doubletten van 8 tot 11,7 cm waarvan 21 groter dan 10,6 cm! Vóór en na deze stranding werden door Georges Versele ook tientallen grote, lege en kleine levende of dode *L. lutraria* gemeld van het Nieuwpoortse strand, tot bij het westerstaketsel. Tot zover enkele hoogtepunten uit de lange lijst van waarnemingen. Tijdens de hele winterperiode konden exemplaren van deze soort aangetroffen worden langs de hele westkust, tot zelfs in Lombardsijde. Op 28 december spoelden er daar voor het Militair Domein talrijke exemplaren met dier aan. Lombardsijde is totnogtoe de meest oostelijke vindplaats op het strand op de stranden van de midden- en oostkust zijn tot nu toe nog geen otterschelpen aangespoeld gevonden.

XI. *Lutraria angustior* (Philippi, 1844) – hoekige otterschelp

De hoekige otterschelp is dit jaar eveneens opvallend meer gevonden vóór onze Westkust (tabel 5). Deze soort, die eerder zeldzaam aanspoelt, was nu vertegenwoordigd met 49 verse exemplaren, tegenover slechts 7 doubletten tijdens winter 2002-2003 (Vanhaelen, 2003) en 11 *L. angustior* in 2001-2002. (Vanhaelen en Kerckhof, 2002).

Daarbij dient opgemerkt te worden dat het onderscheid tussen beide *Lutraria* soorten niet altijd door iedereen gemaakt werd.

Meldingen van: Celen F. – FC, Jacobs M - MJ., Kerckhof F .- FK, Luca A. - AL, Nuyttens F. - FN, Severijns N - NS., Vanhaelen M.-Th. - MV, Versele G - GV., Wackenier W. en Godfried Wareyn – GW)

Vindplaatsen: WES: Westende, NIE: Nieuwpoort, ODK:¹ Oost-Duinkerke, KOK: Koksijde, SIB: Sint-Idesbald, DP: De Panne, BD: Bray Dunes

Summary

During winter 2003-2004, several rare and new bivalve molluscs to the Belgian fauna were reported from beaches of the Belgian west coast.

Literatuur

- DE BOER, F.W. & DE BRUYNE, R.H., 1991. Schelpen van de Friese Waddeneilanden, Fryske Akademy Ljouwert, Backhuys 144pp.
- DE WOLF, P. 1996. Een schelp van *Venerupis rhomboides* op het Texelse strand; ideeën over zeldzaamheid. Het Zeepaard, 56 (4): 88 – 94.
- BACKELJAU T., 1986. Lijst van de recente mariene mollusken van België.- Studiedocumenten K. Belg. Inst. Nat. Wet., 29: 1-106.
- TEBBLE, N., 1976. British Bivalve Seashells. Her Majesty's Stationery Office, Edinburgh. 222 pp.
- VANHAELLEN, M.-TH., 1995. Koksijde-strand na de eerste najaarsstormen van 29 augustus 1995. De Strandvlo, 15: 137-140.
- VANHAELLEN, M.-TH. & F. KERCKHOF, 2002. De ovale otterschelp *Lutraria lutraria* (Linnaeus, 1758), een nieuwe soort voor de Belgische fauna. De Strandvlo, 22(3): 84-94.
- VANHAELLEN, M.-TH., 2003. Stranding van levende *Aequipecten opercularis* (L., 1758) en vondsten van levende *Pecten maximus* (L., 1758) na zware oktoberstorm 2002. De Strandvlo, 23(2): 42-45.
- VANHAELLEN, M.-TH., 2003. Een massale winterstranding van ovale otterschelpen, *Lutraria lutraria* te Kokijde in februari 2003. De Strandvlo, 23(2): 42-45.

Tabel 1

Vondsten gedoornde-hartschelp *Acanthocardia echinata* op de Westkust, na 1995

Datum	Plaats	Aantal	Toestand	Breedte	Waarnemer
1-12-96	KOK	2	vers, leeg	5,7 en 4,8cm	MV
19-12-99	DP	1	dood	1,2cm	FK
20-12-99	DP	1	vers, leeg	2,7 cm	MV
29-10-02	KOK	1	levend	1,9 cm	MV
12-11-02	KOK	1	levend	1,4 cm	MV
7-12-02	WES	1	levend	1,9 cm	FN
10-10-03	KOK	7	levend	1,8 tot 2,2	MV
12-10-03	KOK	2	levend	2,2 cm	MV
13-10-03	KOK	1	levend	2,2 cm	MV
19-11-03	KOK	1	vers, leeg	2 cm	MV
16-12-03	KOK	4	levend	1,3 tot 4,5 cm	MV
17-12-03	KOK	1	levend	1,4 cm	MV
18-12-03	DP	1	levend	3,3 cm	MV
27-12-03	DP	6	levend	1,5 tot 2,4 cm	MV

27-12-03	DP	3	levend	1,8 en 2,2 cm	FK
28-12-03	DP	1	vleesresten		FC
29-12-03	DP	14	11 levend en 3 met vleesresten	1,7 tot 2,6 cm	MV
27-01-04	KOK	1	vleesresten	2,2 cm	MV
04-02-04	KOK	3	vers, leeg	1,7 tot 2,4 cm	MV
11-02-04	SIB	2	levend	2,7 cm	MV
15-02-04	DP	9	2 levend en 6 dood, 1 leeg	1,9 tot 2,6 cm	MV
17-02-04	DP	2	levend	2 tot 2,1 cm	MV
26-06-04	SIB	1	leeg	2,4 cm	MV
Totaal 2003-2004: 59 doubletten					

Tabel 2

Vondsten Noorse-hartschelp *Laevicardium crassum*: Westkust, najaar 2003 – winter 2004

Datum	Plaats	Aantal	Toestand	Breedte	Waarnemer
08-10-03	ODK	1	levend		FK
16-12-03	KOK	1	levend	1,8 cm	MV
17-12-03	KOK	2	levend	1,4 en 1,7 cm	MV
27-12-03	DP	3	levend		FK
28-12-03	DP	1	levend	1,5 cm	NS
29-12-03	DP	1	levend	2,1 cm	MV
30-01-04	NIE	1	vers, leeg	1,7 cm	GV
30-01-04	DP	1	levend	2,5 cm	GW
01-02-04	KOK	1	levend	2,6 cm	MV
15-02-04	DP	3	1 levend en 3 dood	2,3 tot 2,6 cm	MV
16-02-04	KOK	1	vers, leeg	2,6 cm	MV
17-02-04	DP	1	vers, leeg	2,5 cm	MV
Totaal: 14 doubletten					

Tabel 3

Vondsten grote mantelschelpen *Pecten mdximus*: Westkust, najaar 2003 – winter 2004

Datum	Plaats	Aantal	Toestand	Breedte	Waarnemer
18-12-03	DP	2	dood	3,6 en 3,7 cm	MV
18-12-03	BD	2	dood	3,8 en 4 cm	MV
18-12-03	DP	1	dood	3,8 cm	WV
19-12-03	BD	5	dood	3,2 tot 4,1 cm	MV

27-12-03	DP	1	vers, leeg	3,6 cm	MV
27-12-03	DP	3	vleesresten	3,2 3,3 3,5 cm	FK
28-12-03	DP	1	vleesresten	3,7 cm	FK
28-12-03	DP	1	vers, leeg	3,3 cm	GV
28-12-03	DP	1	verse bolle klep	3,7 cm	MV
29-12-03	SIB	1	dood	3,3 cm	MV
29-12-03	DP	1	vleesresten	4 cm	MV
31-01-04	DP	1			AL
01-02-04	SIB	1	levend leeft nog 2 dagen	3,7 cm	MV
03-02-04	KOK	1	verse bolle klep	3,8 cm	MV
04-02-04	DP	1	verse bolle klep	3,7 cm	MV
Totaal: 23 doubletten					

Tabel 4**Vondsten *Thracia phaseolina*: Westkust, najaar 2003 – winter 2004**

Datum	Plaats	Aantal	Toestand	Lengte -Breedte	Waarnemer
29-12-03	DP	1	doubletje,leeg	2,4 x 1,4 cm	MV
01-02-04	SIB	2	doubletjes,leeg	2,5 x 1,4 cm 2,1 x 1,4 cm	MV
Totaal: 3 doubletten					

Tabel 5**Vondsten *Lutraria angustior*: Westkust, najaar 2003 – winter 2004**

Datum	Plaats	Aantal	Toestand	Breedte	Waarnemer
06-10-03	KOK	1	levende	3,2 cm	MV
09-10-03	ODK	1	dood,aangepikt	3,5 cm	MV
09-10-03	ODK	1	vleesresten	4 cm	MV
09-10-03	KOK	1	vleesresten	3,9 cm	MV
10-12-03	KOK	2	vleesresten	3,5 cm en 3,8cm	MV
16-12-03	KOK	1	leeg	4,1 cm	MV
18-12-03	DP	3	vleesresten	9 - 10,2 en 10,8cm	MV
27-12-03	DP	1	leeg	5,4 cm	MV
29-12-03	DP	2	vleesresten	5,2 en 7,7 cm	MV
02-01-04	KOK	1	vleesresten	4,7 cm	MV
05-01-04	KOK	1	leeg	9,8 cm	MV
07-01-04	DP	1	leeg	5 cm	MV
30-01-04	DP	6	leeg	7 tot 10 cm	GW
31-01-04	DP	1	leeg	9,9 cm	GW
01-02-04	SIB-KOK	5	3 vleesresten, 2 leeg	4,8cm tot 9cm	MV

02-02-04	KOK	3	leeg	8,5 - 9,3 - 9,5 cm	MV
03-02-04	KOK	2	vleesresten	9,3 en 10,3 cm	MV
04-02-04	KOK	1	leeg	5 cm	MV
09-02-04	KOK	2	leeg	8,5 cm en 9 cm	MV
10-02-04	KOK	7	2 vleesresten, 5 leeg	9,3 tot 10,4 cm	MV
11-02-04	KOK	2	vleesresten	9,3 cm en 10 cm	MV
15-02-04	DP	1	leeg	7,3 cm	MV
16-02-04	KOK	1	leeg	9,7 cm	MV
06-06-04	DP	1	verse klep	4,8 cm	MV
13-06-04	KOK	1	leeg	4,2 cm	MV
Totaal: 49 doubletten, waarvan 1 levend, 1 dood, 18 met vleesresten					

Tabel 6**Vondsten *Venerupis rhomboides*: Westkust, najaar 2003 – winter 2004**

Datum	Plaats	Aantal	Toestand	Lengte	Waarnemer
09-01-04	KOK	1	doubletje, vers leeg	4,3 cm	MJ
03-02-04	KOK	1	doubletje, vers leeg	1,9 cm	MV
Totaal: 2 doubletten					

Ter Yde I
8670 Koksijde

Muscarstraat 14
8400 Oostende